

DET KONGELIGE FORNYINGS-,
ADMINISTRASJONS- OG KIRKEDEPARTEMENT

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
201000615

Vår referanse
201001728-/NZM

Dato
31.08.2010

Høring – NOU 2009:22 Det du gjør, gjør det helt – innstilling fra utvalg for bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge

Vi viser til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets brev av 19.04.2010 om ovennevnte.

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (FAD) har enkelte kommentarer knyttet til personvern når det gjelder forholdet mellom taushetsplikt og opplysningsplikt/-rett.

Som det følger av innstillingen fra utvalget, berørte også Personvernkommisjonen problemstillinger vedrørende behov for samordning og koordinering versus hensynet til de registrertes personvern. I likhet med kommisjonen erkjenner departementet at de sterke hensyn som begrunner taushetsplikten noen ganger må vike for andre viktige hensyn. For utlevering av helseopplysninger angir kommisjonen ”hensynet til pasienten selv, viktige samfunnsmessige interesser og hensynet til andre” som slike viktige hensyn. Dette vil være overførbart for andre personopplysninger om barn.

Personvernkommisjonen uttrykker en bekymring for at taushetsplikten knyttet til helseopplysninger, skal uthules og viser i den forbindelse til Asbjørn Kjørstads beregning om at det foreligger ca. 50 bestemmelser om opplysningsplikt- eller rett for taushetsbelagte opplysninger. Ut fra dette anbefaler kommisjonen en systematisk gjennomgang av unntakene fra taushetsplikten ”[...]for å motvirke en uheldig uthuling og sikre at det bare gjøres unntak der det utvilsomt er til beste for pasienten eller er åpenbart nødvendig av hensyn til andre personer eller viktige samfunnsinteresser”. Dette forslaget omfatter en bred gjennomgang av taushetsplikten knyttet til helseopplysninger, herunder også utlevering av personopplysninger om barn. Personvernkommisjonen ønsker å forhindre at utlevering skjer i større grad enn nødvendig. Utvalget for bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge har et fokus på

å sikre bedre samhandling mellom instanser som yter tjenester rettet mot utsatte barn og unge, hvorunder tilstrekkelig adgang til utlevering av opplysninger står sentralt. Utvalget viser riktignok til Personvernkommisjonens anbefaling om forsiktighet ved spørsmål om unntak fra taushetsplikten for ikke å uthule denne plikten, og foreslår på denne bakgrunn en samlet gjennomgang av taushetsplikt og opplysningsplikt. FAD anbefaler at personvernkyndige aktører inkluderes, i tillegg til aktører fra fagmiljøene som arbeider med barn og unge, for å sikre avbalanserte avveininger mellom koordineringshensyn og personvernens hensyn.

Når det gjelder utvalgets forslag om at det bør utarbeides et kvalitetssikret og standardisert skjema for samtykke, ser FAD gode grunner for et slikt skjema. Det vil likevel være vanskelig å gjennomføre full standardisering av samtykkeskjemaet, uten at det går på bekostning av samtykkets informasjonsgrunnlag. Det er viktig at riktig og oppdatert informasjon om hvilke opplysninger som ønskes utlevert, hvem opplysningene ønskes utlevert til, formålet med utleveringen samt opplysninger om tilgangsstyring, går fram av samtykkeskjemaet. Det vil i så måte ikke kunne opereres med et standardisert skjema som brukes på tvers av instanser. Det vil likevel være en fordel om det utarbeides et skjema som angir hvilken informasjon som må framgå for at samtykket kan sies å være informert i henhold til personopplysningsloven. FAD anbefaler at Datatilsynet inkluderes i utarbeidelsen av et slikt skjema.

Overfor barn og unge reiser en særskilt samtykkeproblematikk seg. Det er vanskelige grensedragninger for når barnet skal samtykke selv, når foresatte skal gjøre dette, og når det skal skje i fellesskap. Det finnes enkelte bestemmelser som regulerer dette konkret; barnevernloven § 6-3 som fastslår at barnet kan opptre som part etter fylte 15 år og pasientrettighetsloven § 4-4, jf. helseregl. § 5 siste ledd, angir en 16-årsgrense for samtykke til helsehjelp og behandling av helseopplysninger. Barneloven § 33 angir at barnet skal få gradvis større selvråderett, og barneloven har ellers enkelte bestemmelser som kan være veiledende for å avgjøre barnets med- eller selvbestemmelse. Selv om mange av sakene vil finne sin løsning i barnevernloven § 6-3 eller helselovgivningen, vil det også være behov for å innhente samtykke i situasjoner der løsningen ikke er å finne i lov. Dermed må det tas skjønsmessige avgjørelser om hvem som skal samtykke til bruk av barns personopplysninger. I høringen av etterkontrollen av personopplysningsloven ble det foreslått å regulere barn og unges samtykkekompetanse generelt. Forslaget er foreløpig til behandling hos Justisdepartementet, og FAD ber Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet være oppmerksom på den videre utviklingen. Dersom utvalgets forslag om en samlet gjennomgang av taushetsplikten og opplysningsplikten blir fulgt opp, bør barns samtykkekompetanse i slike situasjoner også være et tema.

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) har også kommentarer til høringen, kopi av brev følger vedlagt.

Med hilsen

Marianne Hauan Molstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Nancy Zheng Ma
konsulent

Vedlegg 1